

**28. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БНХ)
МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП**

**28th Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine
of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)
*International Scientific Meeting***

**ЗБОРНИК РАДОВА
И КРАТКИХ САДРЖАЈА
*Proceedings
and short contents***

28.

**Требиње, Град Сунца, 15-17. јуна 2023.
Trebinje, Grad Sunca, June, 15th–17th, 2023.**

Покровитељ / Patron:

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER MANAGEMENT

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"

Организатори / Organizers:

ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Veterinary Chamber of Republic of Srpska

и / and

ДРУШТВО ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Association of Doctors of Veterinary Medicine of the Republic of Srpska

Суорганизатори / Co-organizers:

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду

Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade

ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"

PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"

Департман за ветеринарску медицину, Пољопривредни факултет,
Универзитет у Новом Саду

Department of Veterinary Medicine, Faculty of Agriculture, University of Novi Sad

Организациони одбор / Organisational board:

Предсједник: Велибор Кесић / *President: Velibor Kesic*

Чланови: Драгана Окљеша, Владимир Милијевић, Саша Бошковић, Драган Кнежевић, Давор Јефтић, Ратко Мијатовић, Игор Чегар, Славиша Спасојевић, Јелена Павић, Перица Бургић, Александар Брадић, Младен Драгичевић, Драган Малиш, Стеван Радић, Бранислав Галић, Богослав Готовац, Зоран Дамјанац, Предраг Новаковић, Благоје Бирчаковић, Ненад Крстић, Горан Костић

Members: *Dragana Oklješa, Vladimir Milijević, Saša Bošković, Dragan Knežević, Davor Jeftić, Ratko Mijatović, Igor Čegar, Slaviša Spasojević, Jelena Pavić, Perica Burgić, Aleksandar Bradić, Mladen Dragičević, Dragan Mališ, Stevan Radić, Branislav Galić, Bogoslav Gotovac, Zoran Damjanac, Predrag Novaković, Blagoje Birčaković, Nenad Krstić, Goran Kostić*

Секретаријат: Бранко Стевановић, Велибор Тодоровић, Данијел Ковачевић, Радојица Ђекановић, Оливер Стевановић

Secretariat: *Branko Stevanović, Velibor Todorović, Danijel Kovačević, Radojica Đekanović, Oliver Stevanović*

Технички секретар: Тијана Тимарац;

Technical Secretary: Tijana Timarac

Научни и програмски одбор / *Scientific and Programme Committee:*

Предсједник: Драго Н. Недић / **President:** Drago N. Nedić

Чланови: Родољуб Тркуља, Милорад Мириловић (СРБ), Жељко Цветнић (ХР), Нихад Феџић, Мухамед Смајловић, Андреј Кирбиш (СЛО), Лазо Пендовски (МК), Јанко Иванов (БГ), Драган Шефер (СРБ), Предраг Слијепчевић (ВБ), Мајкл Гилсдорф (САД), Кос Атила (МАЂ), Иван Станчић (СРБ), Весна Ђорђевић (СРБ), Бранко Велебит (СРБ), Добрила Јакић Димић (СРБ), Ђорђе Савић, Миливоје Надаждин, Весна Калаба, Жељко Сладојевић, Драган Касагић, Бојан Голић, Рајко Латиновић, Виолета Сантрач, Миленко Шарић, Синиша Гатарић, Славен Грбић, Зоран Ђерић, Новалина Митровић, Горан Параш, Негослав Лукић.

Members: Rodoljub Trkulja, Milorad Mirilović (SRB), Željko Cvetnić (CRO), Nihad Fejzić, Muhamed Smajlović, Andrej Kirbiš (SLO), Lazo Pendovski (MK), Janko Ivanov (BG), Dragan Šefer (SRB), Predrag Slijepčević (GB), Michael Gilsdorf (USA), Koószt Attila (HU), Ivan Stančić (SRB), Vesna Đorđević (SRB), Branko Velebit (SRB), Dobrila Jakić Dimić (SRB), Đorđe Savić, Milivoje Nadaždin, Vesna Kalaba, Željko Sladojević, Dragan Kasagić, Bojan Golić, Rajko Latinović, Violeta Santrač, Milenko Šarić, Siniša Gatarić, Slaven Grbić, Zoran Đerić, Novalina Mitrović, Goran Paraš, Negoslav Lukić.

Адреса организатора:

- Ветеринарска комора Републике Српске:

Предсједник коморе и Предсједник организационог одбора: Велибор Кесић, ДВМ

Бања Лука, Царице Милице 46; Тел/факс: 051/466-321

E-mail: vetkomrs@teol.net; веб сајт: www.vetkom.rs.ba

- Научни и програмски одбор, предсједник: Проф.др Драго Н. Недић;

E-mail: drago.nedic@virs-vb.com; тел: +38751229210; 229231

Address of the organizer:

- Veterinary Chamber of Republic of Srpska:

President of the Chamber and President of the Organizing Committee: Velibor Kesić, DVM

Banja Luka, Carice Milice 46; Tel / fax: 051 / 466-321

E-mail: vetkomrs@teol.net; Web site: www.vetkom.rs.ba

- Scientific Committee, Chairman: Prof. Dr. Drago N. Nedić;

E-mail: drago.nedic@virs-vb.com; tel: +38751229210; 229231

Мјесто одржавања / *Venue:*

Требиње, Град Сунца, 15-17. јуна 2023.

Trebinje, Grad Sunca, June, 15th – 17th 2023.

Predavanje po pozivu

KONTROLA KVALITETA PREGLEDA UZORAKA MESA NA PRISUSTVO LARVI TRICHINELLA – ISKUSTVO IZ SRBIJE

Saša Vasilev^{1*}, Branko Suvajdzic², Ljiljana Sabljic³, Ivana Mitic⁴, Nedjeljko Karabasil⁵, Branislav Vejnovic⁶, Milorad Mirilovic⁷, Miloš Petrovic⁸, Marija Gnjatovic⁹. Dragan Vasilev⁹

1 Dr sci vet med Saša Vasilev, viši naučni saradnik, Institut za primenu nuklearne energije – INEP, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija.

2 Dr Branko Suvajdzic, docent, Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine, Beograd, Srbija

3 Dr vet med Ljiljana Sabljic, istraživač saradnik, Institut za primenu nuklearne energije – INEP, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

4 Dr Ivana Mitic, naučni saradnik, Institut za primenu nuklearne energije – INEP, Univerzitet u Beogradu, Srbija

5 Dr Nedjeljko Karabasil, profesor, Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine, Beograd, Srbija

6 Dr Branislav Vejnovic, docent, Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine, Beograd, Srbija

7 Dr Milorad Mirilovic, profesor, Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine, Beograd, Srbija

8 Dr Miloš Petrovic, docent, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Srbije, Uprava za veterinu, Srbija

9 Dr Marija Gnjatovic, naučni saradnik, Institut za primenu nuklearne energije – INEP, Univerzitet u Beogradu, Beograd, Srbija

10 Dr Dragan Vasilev, profesor, Univerzitet u Beogradu, Fakultet veterinarske medicine, Beograd, Srbija

* Korespondentni autor: svasilev@inep.co.rs

Kratak sadržaj:

U zemljama Evropske unije redovno se sprovode redovne kontrole kvaliteta pregleda uzoraka mesa na prisustvo larvi *Trichinella* (PT). U ovim ispitivanjima učestvuju sve laboratorije u kojima se koristi metod veštačke digestije mesa. Prvu ovakvu proveru u Srbiji uspešno je organizovao INEP 2017 godine. U narednim godinama redovno se sprovode ovakve kontrole. Tokom 2022 Fakultet veterinarske medicine uspešno je organizovao ovakvu kontrolu za laboratorije veterinarskih specijalističkih instituta, nekih stanica i klanica. Krajem 2022 INEP je od strane Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, Uprave za veterinu imenovan kao Nacionalna referentna laboratorija za otkrivanje trihinele u mesu životinja (NRLT). Tokom 2023 godine NRLT Srbije je organizovala novu kontrolu kvaliteta rada. Naša iskustva pokazuju da redovno učešće u eksternim kontrolama kvaliteta pregleda dovodi do postizanja boljih rezultata laboratorija kroz vreme i bolje zaštite potrošača. Potrebno je da sve laboratorije u Srbiji (koje se bave pregledom mesa na prisustvo larvi trihinela u mesu) ali i u okruženju učestvuju u ovakvim proverama najmanje jednom godišnje, kao i vanredno kad kod imaju novog člana tima. Takođe, poželjno je da sve ove laboratorije imaju referentni materijal (larve trihinela u alkoholu) i po potrebi zatraže probne uzorke radi treninga.

Ključne reči: *Trichinella*, PT, Srbija

Zahvalnica: MPNTR broj ugovora 451-03-68/2022-14/200019 i 451-03-9/2021-14/200143

Lecture by invitation

QUALITY CONTROL OF EXAMINATION OF MEAT SAMPLES FOR THE PRESENCE OF TRICHINELLA LARVAE - EXPERIENCE FROM SERBIA

Saša Vasilev^{1*}, Branko Suvajdžić², Ljiljana Sabljčić³, Ivana Mitić⁴, Nedjeljko Karabasil⁵, Branislav Vejnović⁶, Milorad Mirilović⁷, Miloš Petrović⁸, Dragan Vasilev⁹

- 1 Dr sci vet med Saša Vasilev, Associate research professor, University of Belgrade, Institute for the Application of Nuclear Energy - INEP, Belgrade, Serbia. *svasilev@inep.co.rs
 - 2 Dr Branko Suvajdžić, Assistant professor, University of Belgrade, Faculty of Veterinary Medicine, Serbia
 - 3 Dr vet med Ljiljana Sabljčić, Institute for the Application of Nuclear Energy - INEP, University of Belgrade, Belgrade, Serbia
 - 4 Dr Ivana Mitić, Assistant Research professor, University of Belgrade, Institute for the Application of Nuclear Energy - INEP, Belgrade, Serbia
 - 5 Dr Nedjeljko Karabasil, Professor, University of Belgrade, Faculty of Veterinary Medicine, Belgrade, Serbia
 - 6 Dr Branislav Vejnović, Assistant professor, University of Belgrade, Faculty of Veterinary Medicine, Serbia
 - 7 Dr Milorad Mirilović, Professor, University of Belgrade, Faculty of Veterinary Medicine, Belgrade, Serbia
 - 8 Dr Miloš Petrović, Assistant professor, Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management of Serbia, Veterinary Directorate, Belgrade, Serbia
 - 9 Dr. Marija Gnjatović, Research Associate, Institute for the Application of Nuclear Energy - INEP, University of Belgrade, Belgrade, Serbia
 - 10 Dr Dragan Vasilev, Professor, University of Belgrade, Faculty of Veterinary Medicine, Belgrade, Serbia
- * Corresponding author: svasilev@inep.co.rs

Abstract:

In the European Union countries regular quality controls (PT) are carried out for the examination of meat samples for the presence of *Trichinella* larvae. All laboratories that use the method of artificial digestion of meat participate in these tests. The first such control in Serbia was successfully organized by INEP in 2017. In the following years, such controls were carried out regularly. During 2022, the Faculty of Veterinary Medicine successfully organized control for laboratories from veterinary specialist institutes, some veterinary stations and slaughterhouses. At the end of 2022, INEP was appointed by the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management, Veterinary Directorate as the National Reference Laboratory for the detection of *Trichinella* in meat (NRLT). During 2023, NRLT organized a new quality control. Our experience shows that regular participation in external quality control leads to better laboratory results over time and better consumer protection. It is necessary that all laboratories in Serbia (which control meat for the presence of *Trichinella* larvae) and in the surrounding countries participate in such controls at least once a year, as well as additionally when they have a new team member. Also, it is desirable that all these laboratories have a reference material (*Trichinella* larvae in alcohol) and, if necessary, request test samples for training purposes.

Keywords: *Trichinella*, PT, Serbia

Acknowledgment: MPNTR contract numbers 451-03-68/2022-14/200019 and 451-03-9/2021-14/200143

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

636.09(082)(086.76)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)" (28 ; 2023 ; Требиње)

Зборник радова и кратких садржаја [Електронски извор] / Међународни научни скуп "28. годишње савјетовање доктора ветеринарске медицине Републике Српске (БиХ)", Требиње, 15-17. јуна 2023. = Proceedings and short contents / International scientific meeting "28th Annual Counselling of Doctors of Veterinary Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)", Trebinje, 15th-17th, 2023 ; [организатори Ветеринарска комора Републике Српске и Друштво доктора ветеринарске медицине Републике Српске ; организациони одбор Велибор Кесић... [и др.] ; научни и програмски одбор Драго Н. Недић ..[и др.]]. - [Бања Лука : Ветеринарска комора Републике Српске], 2023 ([Јелах-Тешањ : График-комерц]). - 1 електронски оптички диск (CD-ROM) : слика ; 12 cm

Систематски захтјеви: нису наведени. - Насл. са насл. екрана. - Ел. публикација у ПДФ формату опсега 202 стр. - Упор. срп. текст и енгл. превод. - Тираж 300.

ISBN 978-99976-186-1-0

COBISS.RS-ID 138411009